

РЕШЕНИЕ

№ 9726

гр. София, 08.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 42 СЪСТАВ, в публично заседание на тридесет и първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ГЕРГАНА В. КИРОВА

при участието на секретаря ГАБРИЕЛА КР. АНГЕЛОВА
като разглежда докладваното от ГЕРГАНА В. КИРОВА Гражданско дело № 20211110126301 по описа за 2021 година

Предявени са обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл.79 от ЗЗД,вр.чл.240,ал.1 от ЗЗД,вр. чл.430 и следв. от ТЗ,чл.240,ал.2 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗД от *****с със седалище и адрес на управление *****,представявано от ***** и *****,против К. Г. К.,ЕГН *****,с адрес *****,с искане за осъждане на ответника да заплати сумите от 15829,90 лева главница по договор за кредит,сключен на 28.06.2019 г.,1737,38 лева възнаградителна лихва за периода 17.11.2019 г. до 10.02.2021 г.,474,73 лева лихва за забава за периода 17.11.2019 г. до 15.04.2021 г.,129 лева такси,189,60 лева нотариални такси,ведно със законната лихва,считано от предявяване на иска до окончателното изплащане на вземането.

В исковата молба се твърди,че на 28.06.2019 г. страните са сключили договор за потребителски кредит *****,съгласно който банката се задължила да предостави в заем 16512 лева,а ответникът К.,като заемополучател,е приел да връща паричната сума на погасителни вноски съгласно погасителен план,сключен между страните. Ищецът поддържа,че е изпълнил точно своето договорно задължение като паричната сума е преведена по сметка,открита на името на ответника К.. Ищецът сочи,че съгласно клаузата на чл.3 от договора за кредит е уговорена дължимост и на възнаградителна лихва. В исковата молба се поддържа,че са уговорени такси,при което общият размер на дължимите такива възлиза на 129 лева – 49 лева за месечни такси за обслужване на разплащателна сметка и 80 лева такси за ограничаване на негативни последици от просрочието. В исковата молба са изложени твърдения,че ответникът К. е преустановил плащанията на

уговорените погасителни вноски, поради което банката е упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, за което ответникът е уведомен на 10.02.2021 г. Ищецът моли съда да уважи предявените искове.

В срока за подаване на писмен отговор такъв е подаден от ответника чрез назначения му особен представител със становище за допустимост, но неоснователност на исковете – твърди се, че изявлението за обявяване на предсрочна изискуемост не е достигнало до ответника в съответствие с уговореното в договора, твърди се, че договорът е недействителен поради неспазване на изискванията за големина и формат на шрифта, формулирано е възражение за неравноправност на клаузата, с която е уговорена възнаградителна лихва. Ответникът оспорва дължимост на таксите. Ответникът моли съда да отхвърли исковете.

Съдът, след като обсъди представените по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, при спазване изискванията на чл.235 от ГПК, приема от фактическа страна следното:

Установява се от договор за потребителски кредит № ***** от 28.06.2019 г. и приложения към него погасителен план, че между *****, като кредитор, и К. Г. К., като кредитополучател е постигнато съгласие да бъдат обвързани от договор за потребителски кредит, по силата на който кредиторът се е задължил да предостави на ответника сумата в размер на 16 512 лв., а ответникът се задължил да я върне на 84 месечни анюитетни вноски, включващи главница и лихва, което е договорено в чл. 7, ал. 1 от договора.

С нотариална покана, връчена на К. К. чрез работодателя на 10.02.2021 г. е обявено за предсрочно изискуемо задължението по договор за кредит от 28.06.2019 г. поради преустановяване плащанията на месечните погасителни вноски.

От приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза се установява, че заемната сума в размер на 16 512 лв. е постъпила по разплащателна сметка с титуляр К. К., по договора за кредит е заплатена парична сума в размер от 2661,87 лева, с която са погасени частично главница с падежи от 17.07.2019 г. до 17.10.2019 г. в размер на 682,10 лв., договорна лихва с падежи от 17.07.2019 г. до 17.11.2019 г. е в размер на 467,77 лв., както и сума по застраховка в размер на 1 512 лв. Размерът на незаплатените суми по процесния договор са както следва: незаплатена главница при предсрочна изискуемост към 10.02.2021 г. – 15 829,90 лв., незаплатена договорна лихва с падежи от 17.12.2019 г. до 10.02.2021 г. – 1486,18 лв., незаплатено обезщетение за забава в размер на законната лихва върху просрочените суми за периода от 17.11.2019 г. до 15.04.2021 г. – 474.73 лв., незаплатени такси /месечни и за забава съгласно тарифата/ за периода от 18.12.2019 г. до 15.04.2021 г. – 129 лв.; посочено е, че към 25.02.2021 г. по кредита са осчетоводени, но не са заплатени разноски в общ размер на 189,60 лв.

По делото е приета и съдебна компютърно-техническа експертиза,

съгласно която чрез изследване на оригинал на процесния договор и на приложенията към него, вещото лице е формирало извод, че шрифтът, с който е изготвен договорът за кредит е „Calibri” с размер не по-малък от 12 pt.

Представени са преводни нареждания,с които ***** заплаща парични суми към нотариус *****.

При така установената фактическа обстановка съдът достигна до следните правни изводи :

Уважаването на искова претенция с правно основание чл.79 от ЗЗД,вр.чл.240,ал.1 от ЗЗД,вр.чл.430 от ТЗ е обусловено от доказване,че между страните е възникнало правоотношение по договор за паричен кредит,при което банката кредитор има правото да претендира връщане на заемната парична сума.С този иск заемодателят реализира правото да получи реално изпълнение на задължението на заемополучателя да върне заемната парична сума,когато липсва доброволно изпълнение. Това означава,че дружеството ищец следва да проведе доказване,че е сключен договор за заем и ищецът е предоставил заемната парична сума,а в тежест на ответника е възложено доказването,че е изпълнил точно своите договорни задължения да върне заемната парична сума или да докаже наличието на обстоятелства,при които същата е недължима. Страните не спорят,а и от представения договор,сключен в писмена форма се установява,че са постигнали съгласие относно възникване на договорно правоотношение по договор за потребителски заем. За да счете,че договорът за кредит е действителен,съдът взе предвид,че от изслушаната съдебно-техническа експертиза се установява,че шрифтът не е по-малък от 12,при което съдът приема,че липсва основание да се счита,че не е спазено изискването за шрифт при изписване на договора,респективно доводът на особения представител,че договорът за кредит е недействителен е неоснователен по така направеното възражение относно шрифта.Съдът намира,че е доказано,че ищецът е изпълнил задължението си да предостави паричната сума,в която насока отчете представеното бордеро към исковата молба,както и взе предвид заключението по съдебно-счетоводната експертиза,според което паричната сума е постъпила по сметка на ответника К.. Следователно от значение за преценка дали искът за главницата е доказан по основание и по размер е дали ответникът е върнал заемната парична сума. Доказването факта на плащането на паричната сума е възложено в тежест на ответника К.,а в хода на производството доказателства,че са реализирани плащания в периода след 30.04.2020 г. липсват. Софийският районен съд,отчитайки заключението по съдебно-счетоводната експертиза,според което размерът на неиздължената главница възлиза на 15829,90 лева,от които 2327,48 лева е падежиралата главница и 13502,42 лева е главницата,за която е обявена предсрочна изискуемост,,намира,че исковата претенция в частта за главницата подлежи изцяло на уважаване. С оглед обстоятелството,че падежните дати на главницата в размер от 2327,48 лева са настъпили и предвид липсата на плащане от страна на заемополучателя К. исковата претенция е основателна.

Съдът счита, че и в частта за сумата от 13502,42 лева искът за главницата подлежи на уважаване. Обявяването на предсрочна изискуемост представлява потестативно право на кредитора, при което заемополучателят губи преимуществото на срока и предоставената в заем парична сума става изцяло дължима. Със сключването на договора за кредит страните са уговорили, че при неизпълнение на задължението за погасяване на една или повече вноски в уговорения срок банката може да обяви кредита за предсрочно изискуем – чл.14 от представения договор за кредит. Съдът приема, че е настъпила предпоставката за упражняване правото за обявяване на предсрочна изискуемост предвид преустановяване плащанията на погасителните вноски от страна на кредитополучателя К.. Обявяването на предсрочна изискуемост следва да бъде реализирано чрез отправяне на изявление от страна на кредитора към длъжника, което изискване е спазено и съдът приема, че предсрочна изискуемост е обявена чрез връчването на уведомлението за предсрочна изискуемост чрез работодател на 10.02.2021 г., а връчване по месторабота е регламентирано от закона и представлява допустим способ, за да бъде гарантирано, че изявлението на кредитора е достигнало до адресата му. Отделно от това, дори да не бъде възприето, че предсрочна изискуемост е обявена чрез получаване на уведомлението по месторабота на ответника, то с оглед представяне на уведомлението като доказателство към исковата молба, съдът намира, че предсрочна изискуемост е настъпила чрез обявяването ѝ с исковата молба. С оглед това, че паричната сума, за която е обявена предсрочна изискуемост не е върната от заемополучателя на заемотателя, искът и в тази част се явява доказан. Развитите съображения мотивираха съда да приеме, че исковата претенция в частта за сумата от 15829,90 лева следва да бъде уважена изцяло.

Софийският районен съд счита, че исковата претенция е доказана по основание и в частта за претендираната договорна лихва за периода 17.11.2019 г. до 10.02.2021 г. Уважаването на иск за присъждане на договорна лихва е обусловено от доказване, че такава лихва е уговорена, от доказване начина, по който лихвата се начислява. В тежест на ищеца по иска е възложено доказването, че е уговорена лихва и да бъде установен размерът на лихвата, а в тежест на ответника е възложено доказване, че е заплатил лихвата или са налице обстоятелства, при които договорната лихва е недължима. Страните не спорят, а и от представения по делото договор за кредит се установява, че е уговорена дължимост на възнаградителна лихва – съгласно чл.3, ал.1 от договора за заем страните са уговорили дължимост на лихва, каквато според погасителния план ответникът К. следва да заплаща като част от всяка погасителна вноска. Договорната лихва има възнаградителен характер и представлява печалба за заемотателя, която реализира по време на действие на договорното правоотношение. Съдът, отчитайки размера на лихвения процент, намира, че не може да бъде възприето, че клаузата за възнаградителна лихва е недействителна, защото не се достига до нарушаване на императивна правна норма. С оглед това, че

договорната лихва е определена като сбор от променлива и непроменлива величина и като съобрази наличието на методология, по която се определя променливата величина, съдът счита, че клаузата за договорна възнаградителна лихва не противоречи на закона – законът допуска лихвата да има променлив размер, ако е постигнато съгласие при сключване на договора по какъв начин и при какви условия лихвата ще бъде променяна. Отделно от това, по делото не са ангажирани доказателства лихвеният процент по договора за кредит, сключен между страните да е бил увеличаван. Софийският районен съд приема, че искът за възнаградителна лихва подлежи на уважаване – за сумата от 1486,18 лева, съобразявайки заключението по съдебно-счетоводната експертиза, а за разликата до пълния претендиран размер от 1737,38 лева искът подлежи на отхвърляне. Изводът на съда не се променя предвид довода, че възнаградителната лихва не е в посочения размер, а е по-висока при съобразяване начислената такса за разглеждане искане за кредит и начислената застрахователна премия. Следва да бъде отбелязано, че разходите по кредита не се включват към задължението за договорна лихва, а представляват компонент, формиращ годишния процент разходи. Това означава, че начислените такса и застрахователна премия биха се отразили не на размера на договорната лихва, а на годишния процент на разходите. Предвид изложеното, съдът приема, че договорната лихва в размера, в който е уговорена не се явява недействителна, а при съобразяване посочения съгласно чл.3, ал.10 от договора за кредит годишен процент на разходите – 9,28 % не може да бъде възприето, че годишният процент на разходите е в размер, в който да е нарушена императивна правна норма.

Уважаването на иск с правно основание чл.86 от ЗЗД е обусловено от доказване, че парична сума не е заплатена от длъжника на кредитора и за периода на забава длъжникът отговаря пред кредитора за заплащане на обезщетение. Когато паричното задължение има падеж или срок, считано от датата, следваща падежната дата или датата, следваща последния ден от срока, длъжникът изпада в забава, без да е необходима покана, а ако задължението няма падеж или срок, за да бъде поставен в забава длъжникът е необходимо кредиторът да го покани. В настоящия случай със сключването на договора за кредит страните са постигнали съгласие паричната сума да бъде връщана на погасителни вноски и всяка погасителна вноска има падеж. За да бъде изпълнението на заемополучателя точно, необходимо е погасителната вноска да бъде платена изцяло на падежната дата. От събраните в хода на производството доказателства се установява, че ответникът К. е погасил договорната лихва по вноската от 17.11.2019 г., по която не е погасена главницата, а последващи плащания липсват. Същевременно съгласно чл.9 от договора за кредит е постигнато съгласие между страните, че при просрочие на задължение за заплащане на погасителна вноска и при обявяване на предсрочна изискуемост кредитополучателят дължи обезщетение за забава. При това положение ответникът е изпаднал в забава за плащане на парична сума по всяка от вноските, считано от

датата,следваща падежната дата до 15.04.2021 г.,до която дата е претендирана мораторна лихва. Съдът приема,че искът за мораторна лихва подлежи изцяло на уважаване за сумата от 474,73 лева,за която е предявен,в която насока отчита заключението по съдебно-счетоводната експертиза.

Уважаването на иск за заплащане на такси е обусловено от провеждането на доказване от страна на ищеца,че такива такси са уговорени за конкретни дейности и услуги,предоставени от кредитора. В настоящия случай ищецът претендира присъждане на сумата от 129 лева,от които 49 лева представлява сбора от 14 месечни такси за обслужване на разплащателна сметка и 80 лева за ограничаване последиците от просрочие по договор за потребителски кредит. Съдът намира,че в частта за сумата от 49 лева такса за поддържане на разплащателната сметка искът е доказан по основание и по размер,налице е основание титулярът на банковата сметка да заплаща парична сума по поддържането и обслужването на сметката,поради което искът като доказан подлежи на уважаване в тази част.

Софийският районен съд счита,че претендираната такса от 80 лева във връзка с ограничаване на негативните последици от просрочието по договора, е недължима и в тази част искът подлежи на отхвърляне. Както беше посочено,такса се събира,когато заплащането на такава е насочено към покриване административни разходи по предоставяне на дадена услуга.Съдът намира, че начинът на уговаряне на таксата -чрез нарастване на дължимата сума съгласно периодите на просрочие налага извод за наличие на неравноправност, тъй като същата не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя – чл. 143, т. 20 от ЗЗП. Отделно от това,следва да бъде отчетено,че при допускане на забава на плащанията на погасителните вноски,заемополучателят отговаря чрез заплащане на мораторна лихва и начисляване на допълнителни такси,нарастващи по размер при съобразяване продължителността на просрочието се достига до допълнителна санкционна последица наред с начисляваната мораторна лихва. Допълнителен аргумент да бъде възприето,че в частта за таксата от 80 лева искът е недоказан по основание е и разпоредбата на чл. 10а, ал. 4 от ЗПК,която сочи,че видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисионни, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит, а в случая е налице неяснота относно конкретните действия,които банката би предприела за ограничаване последиците при просрочие.

Софийският районен съд приема,че е основателна исковата претенция в общ размер на 189,60 лева сторени разходи за обявяване на предсрочна изискуемост. Обявяването на предсрочна изискуемост представлява право на изправната страна по договора,чието упражняване може да бъде реализирано чрез уведомяване за изявлението до насрещната страна по договора,т.е. сторените разходи от ищеца за връчване на уведомлението са необходими,а и реализирането на тези разходи е обусловено от допуснатото от ответника К.

неизпълнение на договорни задължения. Предвид това, че всяка от страните по договора може да претендира обезщетение за вреди, които са й причинени вследствие на неизпълнение на договорно задължение на насрещната страна, съдът приема, че сторените от ищеца разходи за обявяване на предсрочна изискуемост подлежат на възстановяване от ответника и тази претенция подлежи на уважаване.

Софийският районен съд приема за основателен доводът на ответника К. чрез особения представител за недействителност на клаузата за такса в размер от 290 лева за разглеждане на искане за кредит. Съгласно разпоредбата на чл. 10а ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Според ал. 2 на чл. 10а ЗПК кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Таксата за разглеждане на документите за отпускане на договора за кредит е свързана с дейността по отпускане и усвояване на кредита, което означава, че тази такса не е начислена за допълнителни дейности, а за дейност, каквато банката кредитор е длъжна да извърши в процеса по разглеждане на всяко искане за кредит, респективно в процеса по сключване на договор за кредит. Тази такса се дължи не за извършването на допълнителна услуга по смисъла на чл. 10а ЗПК, а като възнаграждение на заемодателя за извършването на задължителни за него действия – проверка на представените от длъжника документи, въз основа на които да вземе решение дали да предостави искания кредит. Съдът намира, че при разглеждане на документите за отпускане на кредит кредиторът не прави допълнителни или неприсъщи разходи, за които да събира такса. Предвид това съдът намира, че тази клауза е нищожна поради противоречието ѝ с императивна законова норма. При това положение и като съобрази, че съгласно чл. 1, ал. 3 от договора за потребителски кредит такса, предвидена съгласно чл. 5 се удържа от банката служебно от сметката, по която е усвоена заемната парична сума, съдът намира, че със сумата от 290 лева следва да бъде погасено задължението по някои от исковете, които са уважени.

Доколкото посочените като неравноправни клаузи /относно сумата за разглеждане на искането за кредит и таксата за ограничаване на негативните последици от просрочието по договора/ не попадат в обхвата на чл. 22 ЗПК, не може да бъде възприето, че договорът за кредит е изцяло недействителен. Предвид това, че сумата от 290 лева такса за разглеждане на искане е уговорено да бъде удържана от сметката на ответника, съдът намира, че с тази парична сума следва да бъде намален размерът на задълженията по исковете, тъй като предвид плащането на тази такса при липса на основание заплатената парична сума следва да послужи за погасяване на действително възникнали задължения, при което и при съобразяване разпоредбата на чл. 76 от ЗЗД съдът намира, че следва да бъде възприето, че с тази парична сума се погасяват разходите за обявяване предсрочна изискуемост в размер от 189,60 лева, таксата от 49 лева за обслужване на разплащателна сметка, както и част

от задължението за мораторна лихва в размер от 51,40 лева, т.е. искът за мораторна лихва следва да бъде уважен за сумата от 423,33 лева.

При този изход на делото и като съобрази, че ищецът претендира присъждането на съдебноделоводни разноси, както и с оглед уважената част от исковете, съдът намира, че в полза на ищеца следва да бъдат присъдени съдебноделоводни разноси в размер от 4929,18 лева.

Водим от гореизложеното, Софийският районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА К. Г. К., ЕГН *****, с адрес ***** да заплати на основание чл. 79 от ЗЗД, вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 430 и следв. от ТЗ, чл. 240, ал. 2 от ЗЗД и чл. 86 от ЗЗД на ***** със седалище и адрес на управление *****, представлявано от ***** и ***** сумата от 15 829,90 лева (петнадесет хиляди осемстотин двадесет и девет лева и деветдесет стотинки) главница по договор за кредит *****, сключен на 28.06.2019 г., 1 486,18 лева (хиляда четиристотин осемдесет и шест лева и осемнадесет стотинки) - възнаградителна лихва за периода 17.11.2019 г. до 10.02.2021 г. и 423,73 лева (четиристотин двадесет и три лева и седемдесет и три стотинки) – мораторна лихва за периода от 17.11.2019 г. до 15.04.2021 г., като отхвърля иска за възнаградителна лихва в частта за разликата над 1486,18 лева до пълния предявен размер от 1 737,38 лева, иска за мораторна лихва в частта за разликата над 423,73 лева до пълния предявен размер от 474,73 лева, иска за такси в размер от 129 лева и иска за такса за обявяване предсрочна изискуемост в размер от 189,60 лева.

ОСЪЖДА К. Г. К., ЕГН *****, с адрес ***** да заплати на основание чл. 81 от ГПК, вр. чл. 78, ал. 1 от ГПК на ***** със седалище и адрес на управление *****, представлявано от ***** и ***** сумата от 4929,18 лева (четири хиляди деветстотин двадесет и девет лева и осемнадесет стотинки) сторени съдебноделоводни разноси и заплатено адвокатско възнаграждение съответно на уважената част от исковете.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____